

ЧЕТВЪРТИ ФРАНКОФОНСКИ ФЕСТИВАЛ „СОЛЕЙ“

Мая Венева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

През юни 2014 година в Созопол за четвърти пореден път се проведе франкофонският фестивал „Солей“, който позволи на участниците и зрителите да се докоснат до културното и духовно наследство на различни държави. Присъстваха посланиците на Република Франция – Н.Пр. г-н Ксавие Лапер дьо Кабан, на Кралство Белгия – Н.Пр. г-жа Аник ван Калстър, на Кралство Мароко – Н.Пр. г-жа Латифа Ахарбаш и почетният консул г-н Светослав Глосов, на Ливан – Н.Пр. г-н Фарес Еид и културното аташе г-жа Мирна Хаули, културното аташе на Румъния г-н Виктор Дедиу и почетният консул на тази страна в Бургас г-жа Евгения Попеску.

Официалното откриване започна с концерт на Жана Бергендорф – победителка в „Х-Factor 2013“, която изпълни свои песни и френски шансони. Първият ден от фестивала бе посветен на Кралство Мароко. Официално бяха открити изложбите „Град Фес – архитектурни паметници, световно културно наследство“ и „Съвременни марокански художници“. Град Фес, който е световен исторически град под закрилата на ЮНЕСКО, е пример за отношението на хората към старинната архитектура, към културата и към традицията. Същевременно това е градът на науката и технологиите с опита си на водещ университетски център. Втората изложба, която беше разположена в Архитектурно-историческия комплекс „Южна крепостна стена“, представяше развитието на културата и на съвременното изобразително изкуство в Мароко. Ето защо творбите бяха групирани в различни цикли и проследяваха хронологично появата на значими школи и стилове. На арабски и на френски език беше поместена информация за експозицията. Източниците на вдъхновение за мароканските творци са многобройни. В изложбата бяха представени както образци на най-старото праисторическо изкуство, така и съвременни творби на художници модернисти. Сред представените творци имаше творби на такива, които се котират високо на световния пазар за произведения на изкуството. Преди изложбата бе прожектиран кратък филм за историята и културата на Кралство Мароко.

През втория ден беше открита изложба „Български художници в Париж“ (1881 – 1944) от фонда на Националната художествена галерия. В десетилетията между Освобождението и Балканската война (1878 – 1912) младата българска държава поставя като основен акцент в образователната и културната си политика създаването на национална интелигенция. Хиляди млади способни българи

са изпращани със златните левове на държавните стипендии в най-престижните европейски университети и специализирани висши училища, някои от които във Франция. Исторически най-ранните директни европейски контакти на българските художници датират от 30-те години на XIX век и те са именно с френския романтизъм – това са онези анонимни „двамина майсторе французки“, при които Захари Зограф взема уроци в Пловдив и които заедно с „юрнеците скедия от Французката академия“ (гравюрите и рисунките, които сега се пазят в Националната галерия) окуражават неговите опити в светските жанрове и бележат началото на европеизацията на българското изкуство. От средите на старите зографски фамилии произхожда и първият български художник с непосредствено френско художествено образование – Иван Димитров (1850 – 1944) от Трявна. На границата на двете столетия и до войните в Ecole des Beaux Arts в Париж получават солидно образование скулпторът Андрей Николов (при проф. Антонио Мерсие) и живописците Цено Тодоров (отначало в академия „Жулиен“, после в Ecole des Beaux-Arts и в ателието на Леон Бона), Димо Сотиров (в Ecole des Beaux Arts при проф. Л. О. Мерсон и Леон Бона, със златен медал на Академията); Владимир Димитров (декоративно изкуство). В Париж следва също големият български архитект Никола Лазаров (от 1893), а Богдан Филов специализира класическа филология, стара история и археология през 1908. Скулпторът Александър Андреев специализира техниката на отливане на восъчни фигури. Най-дълъг престой във Франция и последователно обучение има Никола Танев. Той заминава за Франция още като дете, учи в печатарско училище, след това в Академията за декоративни изкуства и е единственият български художник, посещавал ателието на Клод Моне в Живерни.

Сред изложбите имаше и две експозиции, посветени на Румъния – „Национален салон за декоративно изкуство Cotroceni“ и „Кралица Мария – история и съдба“. Двете изложби бяха организирани със съдействието на Посолството на Румъния в България и даваха нетрадиционен поглед към културното наследство в съседната държава.

В сряда беше открита и изложба на творби на големия белгийски скулптор Константен Мьоние. Изложбата се организира със съдействието на Националната галерия за чуждестранно изкуство. Тъй като скулпторът се е интересувал от социалната тематика, в България творбите му са били оценени още по времето на социализма като представителни за тогавашните времена. Вечерта имаше концерт на „Progressions trio“ с ръководител Георги Петров, който представи концерта си „Френска връзка“ – музикален мултимедиен проект“.

На 5 юни се проведе семинар на тема „История и традиции в протокола“. Д-р Румен Караганев – старши научен сътрудник по история на България в Института по история при БАН, представи интересни факти за младата българска държава от Освобождението, свързани с живота, състава и дейността на първата консулска легация в Париж. Той ни даде кратка информация относно дипломатическата

кариера на Богдан Морфов – най-продължително пребивавалия във Франция измежду всички царски пълномощници. Специфичните му служебни занимания го обвързват теоретично и практически с редица природни дадености. Тази система, съчетана с ред правни норми, тарифни политики и други, поражда у него интереса към определени геополитически категории и специфични комуникационни ситуации. Във връзка с тези си познания е привлечен за експерт към българските делегации на две съдбоносни за страната конференции: Парижката мирна конференция от 1919 година и Лозанската от 1922 – 23 година. Той поема поста пълномощен министър във Франция. По силата на служебните си функции Богдан Морфов се е срещал с редица короновани особи, с висши военни, изтъкнати учени, дипломати от най-висок ранг, премиери, външни министри и други. Ето защо той притежава необходимия опит по отношение особеностите на етикета, правилата на общуване и начина на договарянето на политически и икономически интереси.

Страшимир Найденов – съветник по международните въпроси за държавите от Северна Африка, и Виктор Дедю – съветник по културните въпроси на Румънското посолство, излагат любопитни факти относно протокола във френския кралски двор. Страшимир Найденов даде научно определение за думата „протокол“, представи накратко историята на протокола. Отношенията между партньори и съседи датират още от Древен Египет и градовете-държави в Древна Гърция. Като цяло, корените на дипломатията се проследяват от днешна Италия, където около XIII век започват да се откриват първите посолства в съвременна Западна Европа. През 1648 година се подписват серия от договори във Вестфалия, които слагат края на Тридесетгодишната война. Тези преговори се водят освен на латински и на други европейски национални езици. Постепенно френският се налага като основен. Управлението на Луи XIV бележи абсолютния апогей на Франция в много отношения – като сила в политическо, военно и икономическо отношение. Именно тогава се налагат френският език и протокол. Езиковите правила на френския са специфични, много строги и прецизни. Именно те до голяма степен способстват за избирането на този език сред всички останали за език на дипломатията. Освен това френският се характеризира със стриктен синтаксис, речников фонд, който се контролира и пречиства постоянно от Френската академия. Професор Веселинов – заместник-декан на Факултета по класически и нови филологии в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, който е и председател на Управителния съвет на Франкофонския регионален център на Източна Европа, представи ролята на френския език на световно и европейско ниво. Той изложи любопитни исторически факти, които са оказали решаващо влияние за съдбините на френския език в международен мащаб. Той е езикът на дипломатията, който се използва през целия XVIII и XIX век, до края на Първата световна война. В обединена Европа френският език редом с английския е официален език, на който се превеждат всички документи. Според него на местно ниво именно кметът на град Созопол,

както и председателят на Общинския съвет имат решаваща роля за отваряне към френския език и към езиците на нашите съседи, защото Созопол е туристически град с хилядолетна история, който може да предложи много на своите чуждестранни гости. Според проф. Д. Веселинов френският език има бъдеще, той продължава да бъде говорен от много хора и остава вторият европейски език.

В късния следобед бе открита изложба на белгийския художник-аниматор и карикатурист Марк Слеен. Изложбата се организира със съдействието на Посолството на Кралство Белгия в България. Белгийската посланичка представи накратко историята на главния герой, който участва в поредицата от комикси. Тя поясни, че в Белгия комиксите не са единствено детско забавление, а приятно занимание и за възрастни, ето защо страната има дългогодишна традиция в тази област.

Вечерта бе изнесен концерт на учениците от Гимназията за романски езици „Г. С. Раковски“. Те изпълниха театралната постановка „Крадецът“ – пиесата, с която са се явили на Международния фестивал за ученически театър на френски език през април 2014 г. в Стара Загора и са спечелили III място и бронзова маска. Изпълнението им беше интригуващо и предизвика интереса на зрителите. Песните на Райна Георгиева, Доника Стратиева и Мила Станчева трогнаха публиката. Белгийската посланичка г-жа Калстър сподели, че е впечатлена от хубавия акцент, от музикалната дарба и от високото майсторство на певиците.

В петък от Френския културен институт беше организирана изложба „Алберт Камю“ по повод 100-годишнината от рождението на художника. Изложбата се разглеждаше чрез QR код.

Вечерта със съдействието на Посолството на Ливан в България бе открита фотоизложбата „Ливан – преди и сега“. Бяха представени както фотоси с прекрасни пейзажи от страната, така и творби на ливански художници. Преди изложбата бе прожектиран филм, който представяше отделните региони от Ливан. Последва ревю с ливански национални носии – истинска феерия от багри, линии и форми.

В рамките на фестивала зрителите имаха възможност да се насладят на прекрасни френски филми благодарение на проекта „Френско кино“, посветен на 100-годишнината от рождението на Луи дьо Фюнес.

Четвъртият Международен франкофонски фестивал „Солей“ беше официално закрит със спектакъла „Будоар“ на джаз-формацията на Ангел Заберски-син и Вера Шандел.

FOURTH FRANCOPHONE FESTIVAL “SOLEIL”

✉ **Mrs. Maya Veneva**
French Philology Student
University of Sofia
Sofia, Bulgaria
E-mail: mayavenevabg@abv.bg